

Mange andre har sikkert som jeg ligget vågen, ikke berøvet søvnen af latter, men af sorg og bekymring over, at det var det svar, Vesten fik på sin opfordring til et samarbejde, der kunne mildne spændingen og bane vejen for enighed og foranstaltninger, der kunne tage oprustningens tunge byrder fra folkens skuldre og genskabe den følelse af tryghed, som slægten ved århundredskiftet havde, men som vi har mistet.

Den tråd, der gik gennem hr. Vishinskij's tale, var, at de demokratiske lande i Europa og Amerika kun har eet ønske: en ny verdenskrig. Monopolister og kapitalister „thirst for a new war, new gigantic war profits“, og medlemmerne af Atlantpagten ønsker at „transform the United Nations into an instrument of war“. Den tanke, at det franske, det engelske og det amerikanske folk skulle ønske at påføre menneskeheden krig, er så absurd, at det er ubegribeligt, at den overhovedet kan fremsættes. Det er jo virkelig folkene i disse lande, der bestemmer over krig og fred, og en realistisk betragtning burde derfor have vist Sovjetunionens delegerede, at den beskyldning, som her blev udkastet mod de vestlige demokratier, i virkeligheden er meningsløs.

Jeg kan naturligvis ikke vide, hvilke tanker hr. Vishinskij gør sig med hensyn til, hvorledes verden vil se ud efter en ny krig, men erfaringerne fra den sidste krig og udviklingen af krigsvåbnene siden da må, forekommer det os, gøre det ufatteligt, at nogen tør påstå, at noget land overhovedet ønsker krig. Der vil så vist ikke være meget tilbage at leve for, hvadenten man er sejrherre eller besejret i en tredje verdenskrig. Ikke destomindre påstår Sovjetunionens udenrigsminister, at Atlantstaterne udgør en aggressiv blok, og hans tale mundede ud i et resolutionsforslag, hvis hovedpunkt er, at generalforsamlingen skal erklære deltagelsen i denne blok for uforenelig med medlemskab i De Forenede Nationer.

Skønt dette resolutionsforslag ikke er rettet fortrinsvis mod Danmark, der kun er et af de mindste led i det atlantiske fællesskab, finder jeg det nødvendigt på den givne anledning at redegøre for vor opfattelse af Atlantpagtens karakter og opgaver.

Hvorfor gik Danmark ind i Atlantpagten? Det kan i virkeligheden siges ganske kort: fordi vi følte os utrygge over udviklingen, fordi vi ville gøre, hvad der stod i vor magt, for at sikre vor fred og vor frihed, og fordi vi var og er overbevist om, at Atlantpagten er et middel til at sikre freden og bevare den frihed, som giver freden værdi. Hvad er friheden for os? Det er først og fremmest folkets selvbestemmelsesret, et selvbestemmelsesret, der også kan medføre, at man giver afkald på en del af sin suverænitet; blot må det ske frivilligt, ikke for at underkaste sig en anden magt, men til fordel for et fællesskab, der har den samme opfattelse af friheden som vi, den frihed, der sikrer det enkelte menneskes værdighed og dets ret til at leve trygt under lovens værn.

Mr. Eden, Det forenede Kongeriges udenrigsminister, sagde engang i en tale, som han holdt i København, omtrent følgende: „Hvad er det sikreste tegn på et demokrati? Det er, at når det ringer på døren kl. 7 om morgenen, kan man stole på, at det er mælkeemanden, der kommer.“

Mange danske — også jeg selv — har under nazibesættelsen oplevet, at det ikke var mælkeemanden, der ringede på, men Gestapo, enten for at føre een bort til ukendt bestemmelsessted, eller i nogle tilfælde endog for at gøre en pludselig ende på ens liv. Vi har oplevet, hvad det vil sige at miste friheden, vi kender retsløshedens frygtelige utryghed. Det var bl. a. for at undgå, at noget sådant skulle hænde os igen, at vi gik ind i Atlantpagtens fællesskab for at søge at bevare freden, og hvis krigen trods alt skulle komme, da at undgå en ny besættelse, men fredens bevarelse er for os hovedformålet. Jeg kan sige det så stærkt, at medens det naturligvis er Atlantpagtens opgave at beskytte landene imod en besættelse, hvis der skulle blive krig, og derved bevare deres frihed, må det betragtes som et afgørende nederlag for Atlantpagtens politik, hvis dens hovedformål: overhovedet at forebygge en ny verdenskrig, ikke bliver nået. Jeg er sikker på, at de andre medlemslande deler denne opfattelse, og dette viser, hvor ubegrundet påstanden er om, at denne pagt er aggressiv. Kan nogen virkelig forestille sig, at Danmark, med vor geografiske beliggenhed og hele vor livsindstilling og vor militære svaghed, ville slutte sig til en pagt med aggressivt formål?

Havde vi da nogen grund til at frygte en gentagelse af situationen fra sidste krig? I 1948 var det blevet klart, at det ikke var lykkes, og foreløbig ikke så ud til at ville lykkes De Forenede Nationer at give landene den følelse af tryghed, vi havde ventet, fordi det nødvendige samarbejde mellem de store magter var bristet. Det billede, der tegnede sig for os, var dette: på den ene side en gruppe i snævert militært samarbejde med store stående hære; på den anden side de vestlige stater, splittede og forsvarsløse, fordi de i tillid til, at vi nu var gået ind i en lang fredsperiode, havde reduceret deres militærvesen til et minimum. Kun ved at slutte sig sammen og ved at bringe forsvaret på fode ved fælles hjælp kunne der være udsigt til, at denne gruppe stater kunne genvinde dog noget af den tryghed, de savnede. Der ligger ikke heri nogen beskyldning mod andre for at have haft aggressive hensigter, men endnu mindre burde denne beskyldning kunne rettes mod deltagerne i Atlantpagten, blot fordi de ønskede at tilvejebringe nogen balance i styrkeforholdet i verden.

Historiens erfaringer viser os, at manglen på balance i styrkeforholdet mellem forskellige statsgrupper er en trusel imod freden. Det er vort ønske at afgøre alle tvistigheder, der kan tænkes at opstå, ved fredelig forhandling, men vi har nu den tro, at lige børn leger bedst. En blot og bar sammenligning mellem styrkeforholdene mellem øst og vest tiltintetgør med eet slag påstanden om, at Atlantpagten skulle have